

UCHWAŁA NR LIV/1092/18

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 22 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020” za 2017 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r., poz. 1875 z późn. zm.), w wykonaniu uchwały nr XXIV/488/16 Rady Miasta Katowice z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

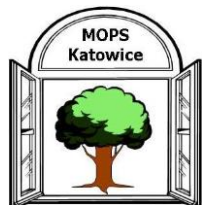
**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2017 roku „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

Załącznik do uchwały Nr LIV/1092/18
Rady Miasta Katowice
z dnia 22 marca 2018 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016 - 2020
ZA 2017 ROK**

Spis treści

Priorytet 1. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	3
Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.....	6
Priorytet 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	12
Priorytet 4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie – profilaktyka i edukacja	14
Priorytet 5. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.....	18
Podsumowanie realizacji programu za 2017 rok i rekomendacje	19
Finansowanie programu – wykonanie za 2016 i 2017 rok.....	20
Finansowanie programu – plan na 2018 rok	21

Cel główny programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i łagodzenie szkód wynikających ze zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Katowice.

Cele szczegółowe:

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy oraz zwiększenie dostępności do różnych form pomocy i świadczonych usług.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości współpracy podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie.

Priorytet 1. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie**Cele:**

- Doskonalenie strategii współpracy służb, instytucji, organizacji i kościołów lub związków wyznaniowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.
- Monitoring skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Zadanie 1: Powołanie kolejnej kadencji Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w skład, którego wchodzi przedstawiciele służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku, która nałożyła na gminy obowiązek tworzenie zespołu, jako podstawowego elementu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- W 2017 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonował w obecnej kadencji na podstawie Zarządzenia nr 1298/2017 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 28 marca 2017 r. (z późn. zm.).
- W skład Zespołu weszło 23 przedstawicieli m.in.: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Prokuratury, Sądu (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej), Oświaty, Ochrony Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, organizacji pozarządowych.

Celem Zespołu jest:

- Organizowanie, integrowanie i koordynowanie działań służb, instytucji, organizacji i specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice.
- Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar.
- Wdrożenie i nadzór nad realizacją interwencyjnej procedury „Niebieskie Karty” oraz pracą Grup Roboczych zajmujących się planowaniem i realizacją pomocy rodzinom z problemem przemocy.

Zadanie 2: Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2017 roku zorganizowano 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego celem opracowywania zasad realizacji zadań określonych w niniejszym programie.

Zadanie 3: Doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy na poziomie operacyjnym – powołanie Grup Roboczych do pracy z indywidualnym przypadkiem i nadzór nad realizacją ich zadań.

Realizacja zadania:

- Funkcjonowało 10 Grup Roboczych w dzielnicach miasta z siedzibą w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej nr 1-10 w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład stałych Grup Roboczych wchodziłi Koordynatorzy ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zostało powołanych 23 Koordynatorów, co najmniej dwóch w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej nr 1-10. Koordynatorzy byli równocześnie członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W 2017 roku odbyło się 1 328 spotkań Grup Roboczych. W ich skład wchodziłi: dzielnicowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, specjaliści w dziedzinie przemocy w rodzinie zaangażowani bezpośrednio w pomoc konkretnej rodzinie.
- W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się 7 spotkań konsultacyjnych z koordynatorami ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewniał obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

Zadanie 4: Rozwijanie modelu i zakresu współpracy podmiotów w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez Policję, pomoc społeczną, oświatę, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochronę zdrowia i inne instytucje i organizacje. Koordynacja działań w ramach procedury.

Realizacja zadania:

W ramach współpracy podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zrealizowano:

- W ramach Tygodnia Ochrony Praw Ofiar Przestępstw (luty 2017 roku) w Ośrodku Interwencji Kryzysowej zorganizowano spotkanie informacyjno-edukacyjne dla osób doznających przemocy w rodzinie, skierowanych w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”. Spotkanie prowadzone było przez przedstawiciela prokuratury w Katowicach.
- W Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach w listopadzie 2017 roku odbyło się spotkanie z przedstawicielami służb realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na spotkaniu omówiono bieżące działania poszczególnych służb w zakresie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Ponadto przedstawione zostały przez członków Zespołu Monitorującego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej planowane i oczekiwane kierunki zmian w obszarze przeciwdziałania przemocy.
- Komenda Miejska Policji w Katowicach we współpracy z Fundacją Podaruj Nadzieję w grudniu 2017 roku zorganizowała przed Galerią Katowicką happening pt. „Biała Wstążka - dzień eliminacji przemocy wobec kobiet”. W happeningu wzięli udział specjaliści ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z Ośrodka Interwencji Kryzysowej i koordynatorzy ds. procedury „Niebieskie Karty” z Terenowych Punktów Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Happening był częścią programu profilaktyczno-edukacyjnego służącego przeciwdziałaniu przemocy domowej, prostytucji i handlowi ludźmi „Moc! Na TY”. Happening jest częścią Międzynarodowej Kampanii „16 Dni Działań Przeciwko Przemocy ze względu na płeć”.
- W celu usprawnienia współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco uaktualniany był skład Komisji (o nowych Koordynatorów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie). Ostatnia zmiana została dokonana Zarządzeniem Nr 1484/2017 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 12 lipca 2017 roku - powołano nowych członków MKRPA do Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach uczestniczy jako jeden z liderów w Śląskiej Regionalnej Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koalicja ta zrzesza Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu województwa śląskiego.
- Przedstawiciel Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach uczestniczy w pracach Ogólnopolskiej Rady Ekspertów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Państwowej Agencji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Warszawie.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej zorganizował szkolenia:
  - „Podstawowy warsztat pracy z osobami współzależnymi” - dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, koordynatorów pieczy zastępczej, przeszkolono 9 osób (luty 2017 r.);
  - „Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań wobec dzieci” - dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, koordynatorów pieczy zastępczej, przeszkolono 17 osób (marzec 2017 r.);
  - „Przemoc w rodzinie-szkolenie podstawowe” dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny i koordynatorów pieczy zastępczej, przeszkolono 11 osób (marzec 2017 r.);
  - „Szkolenie podstawowe z zakresu pracy z klientem oraz rodziną z problemem alkoholowym” dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny, przeszkolono 6 osób (marzec 2017 r.);
  - „Szkolenie zaawansowane – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy” dla pracowników socjalnych i koordynatorów pieczy zastępczej, przeszkolono 8 osób (kwiecień 2017 r.);
  - „Procedura Niebieskie Karty” dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny, przeszkolono 6 osób (maj 2017 r.);
  - „Interwencja kryzysowa” dla koordynatorów pieczy zastępczej, przeszkolono 9 osób (czerwiec 2017r.);
  - „Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań wobec dzieci” dla koordynatorów pieczy zastępczej i pracowników socjalnych, przeszkolono 7 osób (czerwiec 2017 r.);
  - „Szkolenie podstawowe z zakresu pracy z klientem oraz rodziną z problemem alkoholowym” dla koordynatorów pieczy zastępczej i asystentów rodziny, przeszkolono 8 osób (wrzesień 2017 r.);
  - „Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań wobec dzieci” dla asystentów rodziny, przeszkolono 7 osób (październik 2017 r.);
  - „Procedura Niebieskie Karty” dla asystentów rodziny i koordynatorów pieczy zastępczej, przeszkolono 10 osób (październik 2017 r.);
  - „Interwencja kryzysowa” dla koordynatorów pieczy zastępczej, przeszkolono 9 osób (listopad 2017r.).

W szkoleniach wzięło udział łącznie 107 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Zadanie 5: Nawiązanie współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- W ramach pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie na terenie Ewangelickiego Centrum Diakonijnego „Słoneczna Kraina” do czerwca 2017 roku był realizowany projekt pt. „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie”. Z poradnictwa psychologicznego skorzystało 9 osób, a z poradnictwa prawnego 20 osób.
- Ewangelickie Centrum Diakonijne rozpoczęło w lipcu 2017 roku trzyletni projekt przeciw przemocy „Odkryj Po Moc w sobie”. W projekcie uczestniczyło 40 osób (prowadzono dwie grupy po 20 osób).
- Przedstawiciel Ośrodka Profilaktyczno-Szkoleniowego im. ks. Franciszka Blachnickiego w Katowicach uczestniczył w spotkaniu grupy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie zorganizowanej na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS.

- Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej współpracowało z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej MOPS w zakresie pomocy rodzinom z problemem przemocy udzielając pomocy psychologicznej i udostępniając miejsca schronienia. Przedstawiciele stowarzyszenia brali udział w realizacji procedury w odniesieniu do rodzin, gdzie uruchamiano „Niebieską Kartę” i uczestniczyli w Grupach Roboczych.

Zadanie 6. Analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zbiera dane statystyczne dotyczące interwencji oraz świadczeń na rzecz rodzin z problemem przemocy w celu analizy skali zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów do jego rozwiązywania. Celem jest przygotowanie szacunkowej oceny skali zjawiska i zasobów.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	Prognoza/ potrzeby 2018
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	5	4	4
liczba spotkań Grup Roboczych	1 412	1 328	1 328
liczba konsultacji przedstawicieli służb i instytucji – spotkań koordynatorów	11	7	7
liczba programów realizowanych w oparciu o współpracę służb, instytucji, organizacji	1	4	5

Komentarz

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Zmniejszająca się liczba Grup Roboczych wynika z malejącej liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”, który obserwuje się na przestrzeni ostatnich lat. Spotkania koordynatorów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają na celu omawianie pracy Grup Roboczych i konsultowanie indywidualnych przypadków.

Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cele:

- Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie i członkom ich rodzin.
- Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych, w tym prawnych nakierowanych na ochronę osób dotkniętych przemocą domową.
- Ochrona i udostępnienie specjalistycznej pomocy dziecku krzywdzonemu.

Zadanie 1: Rozbudowa usług adresowanych do rodzin z problemem przemocy w rodzinie - udostępnienie poradnictwa specjalistycznego, usług w formie interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznej członkom rodzin z problemem przemocy.

Realizacja zadania:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielał pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy - ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana była do osób doznających przemocy (ofiary przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy. Z rodzinami prowadzona była systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmuje ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku. W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewniał schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogły przebywać w dotychczasowych miejscach zamieszkania.

Kategorie spraw	2017 rok
Łączna liczba klientów objętych pomocą, w tym:	1 020
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	206
Sprawcy przemocy	119
Dzieci	50
Inne kryzysy, w tym:	645
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	66
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	118

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS za 2017 r.

W Ośrodku udzielono 904 porad specjalistycznych, 1 783 konsultacji indywidualnych oraz zorganizowano 66 spotkań rodzinnych.

W okresie od 15 lutego do 15 grudnia 2017 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy” realizowane przez **Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach**. Projekt stanowił kompleksową ofertę pomocy specjalistycznej dla kobiet i ich dzieci, pozostających w trudnej sytuacji życiowej, z której skorzystały 82 osoby (ofiary przemocy, handlu ludźmi, przymusowej prostytucji). W skład kompleksowego wsparcia wchodziło:

- zapewnienie informacji i promocji dot. oferowanego wsparcia wśród potencjalnej grupy docelowej projektu,
- prowadzenie dyżurów rekrutacyjnych do projektu,
- pomoc uczestnikom projektu w autoidentyfikacji, pomoc w odnalezieniu motywacji do zmian w swoim życiu, które będą prowadzić do rozwiązania problemów życiowych,
- prowadzenie pomocy specjalistycznej obejmującej: poradnictwo prawne (konsultacje prawne, przygotowywanie pism urzędowych itp.), terapeutyczne (terapia indywidualna prowadzona przez certyfikowanego terapeuty), usługę coacha/case managera (tzw. „osoba towarzysząca” zapewniająca uczestnikom projektu codzienne wsparcie, towarzysząca w załatwianiu urzędowych spraw, pomagająca podczas podjęcia ważnych życiowych decyzji np. o leczeniu uzależnienia/współuzależnienia).

W 2017 roku w ramach ww. zadania 69 osób objęto pomocą prawną, a 13 osób otrzymało pomoc terapeutyczną.

W okresie od 1 marca do 31 grudnia 2017 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic” realizowane przez **Śląskie Stowarzyszenie „AD VITAM DIGNAM”** przy ul. Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 w Katowicach. Podstawowym celem realizowanego zadania była:

- kompleksowa pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu, używania narkotyków oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysowych,
- profilaktyka i przeciwdziałanie patologicznym zjawiskom towarzyszącym uzależnieniom, w tym zjawisku przemocy w rodzinie.

Zadanie realizowane było poprzez:

- udzielanie wszechstronnej informacji w zakresie szeroko pojętej problematyki związanej z problemem alkoholowym i narkomanią oraz doraźnej pomocy terapeutycznej i psychologicznej w nagłych przypadkach poprzez miejski telefon zaufania – działania mają na celu wzbudzenie motywacji do podjęcia działań i wskazanie ich kierunku,
- udzielanie pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy na drodze bezpośrednich kontaktów z terapeutą, psychologiem, prawnikiem – dla wskazania konkretnych rozwiązań,
- tworzenie możliwości zapewnienia pomocy mającej na celu lepsze zrozumienie siebie, przydatne w rozwiązywaniu bieżących problemów.

Miejski telefon zaufania funkcjonował codziennie w godzinach od 15.00 do 8.00 pod numerem: (32) 256 92 78, obsługiwały go osoby przeszkolone w ramach „Telefonu Zaufania” z długoletnim doświadczeniem w tym zakresie. Przy telefonie zaufania dyżury pełnili:

- specjaliści – w poniedziałki, środy i czwartki w godz. od 15.00 do 19.00,
- terapeuci i pracownicy wspierający – codziennie w godz. od 15.00 do 8.00 z wyłączeniem czasu dyżuru specjalistów.

Odbiorcami usług były m.in. osoby uzależnione oraz członkowie rodzin, w których występują problemy związane z uzależnieniami oraz przemocą domową, a także wszystkie osoby, które znalazły się w sytuacji kryzysowej i szukały pomocy.

Punkt informacyjno-konsultacyjny wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic obsługiwany był przez:

- prawnika – w czwartki w godz. od 14.00 do 16.00,
- psychologa – w poniedziałki w godz. od 15.00 do 17.00, 3 i 4 wtorek miesiąca w godz. od 14.00 do 16.00, środy w godz. od 14.00 do 16.00 oraz 1 i 2 piątek miesiąca w godz. od 15.00 do 19.00,
- terapeutów oraz pracowników wspomagających w poniedziałki i środy w godz. od 17.00 do 19.00, wtorki, piątki i soboty w godz. od 14.00 do 15.00 oraz czwartki w godz. od 14.00 do 16.00.

W ramach zadania realizowanego przez Śląskie Stowarzyszenie „AD VITAM DIGNAM” udzielane były porady prawne, porady psychologiczne oraz prowadzone były konsultacje terapeutyczne. W ramach zadania udzielono 183 porady psychologiczne, 143 porady prawne, 537 konsultacji terapeutycznych oraz przeprowadzono 3 948 rozmów w trakcie dyżurów telefonu zaufania.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą: „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie” realizowane przez **Parafię Ewangelicko-Augsburską** przy ul. Dudy Gracza 6. Zadanie polegało na prowadzeniu punktu konsultacyjnego „Przeciw przemocy”, w którym skorzystać można było z porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, usługi psychologa (konsultacje indywidualne, sesje indywidualne i grupowe), porad prawnika (specjalista prawa rodzinnego). W ramach zadania organizowane były również warsztaty i spotkania edukacyjne pn. „Jak skutecznie bronić się przed przemocą domową”. Podstawowymi celami realizowanego zadania było:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat możliwości uzależnienia wśród osób podejmujących ryzykowne zachowania, w tym przemocy w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie jako konsekwencji uzależnienia alkoholowego wśród dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- zmniejszenie wykluczenia społecznego osób uzależnionych od alkoholu,
- przezwyciężenie przez osoby dotknięte przemocą trudnych sytuacji życiowych.

W ramach zadania udzielano 23 godzin porad prawnych, 48 godzin porad psychologicznych, 64 godzin porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 2: Uruchomienie specjalistycznych-terapeutycznych i edukacyjnych programów adresowanych do osób doznających przemocy, nakierowanych na łagodzenie odroczonej szkód wynikających z doznawania przemocy.

Realizacja zadania:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opracował i realizował „Program Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy Domowej”. Program ten obejmował zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym i wsparcia psychologicznego. W ramach programu organizowano spotkania z prawnikiem, policjantem i księdzem, zgodnie z tematyką spotkań. Zrealizowano 47 spotkań. Z programu skorzystało 35 osób, kobiet doznających przemocy w rodzinie. Celem zajęć

było uzyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.

- Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej prowadziło warsztaty profilaktyczne nt. przeciwdziałania przemocy. Łącznie zrealizowano 8 spotkań, z których skorzystało 12 osób.

Zadanie 3: Udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Specjalistyczną formą pomocy objęto w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 50 dzieci, w tym pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Praca z dzieckiem realizowana była w połączeniu z pracą z opiekunem, który nie jest agresorem oraz działaniami interwencyjnymi.
- Stowarzyszenie „Po MOC” w 2016 roku przygotowało i rozpoczęło realizację projektu terapeutycznego adresowanego do dzieci i młodzieży – ofiar przemocy seksualnej. Projekt był realizowany do 28 lutego 2017 roku.
- Z miejsca schronienia prowadzonego przy Stowarzyszeniu „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej skorzystało 10 dzieci, które objęte były stałym wsparciem psychologicznym połączonym z pracą z opiekunem.

Zadanie 4: Realizacja działań interwencyjnych i postinterwencyjnych w ramach procedury „Niebieskie Karty” policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz koordynacja pracy Grup Roboczych:

- monitoring sytuacji rodzin z problemem przemocy w ramach procedury,

- współpraca przedstawicieli instytucji realizujących procedurę w celu koordynacji działań interwencyjnych, w tym prawnych.

Realizacja zadania:

- Działania interwencyjne w ramach procedury „Niebieskie Karty” realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami. Procedura realizowana jest przez pięć podmiotów zobowiązanych przepisami znowelizowanej w dniu 10 czerwca 2010 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj. przez: pomoc społeczną, Policję, oświatę, ochronę zdrowia, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Lp.	Kategorie spraw	2017 rok
1	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych	291
2	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych	619
3	Procedura „Niebieskie Karty” Policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	193
4	Procedura „Niebieskie Karty” pomocy społecznej – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	74
5	Wnioski o zwołanie Grup Roboczych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	291
6	Procedura „Niebieskie Karty” Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	1
7	Procedura „Niebieskie Karty” Oświaty – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	18
8	Procedura „Niebieskie Karty” Ochrony Zdrowia – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	5
9	Liczba spotkań Grup Roboczych	1 328
10	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	258

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017 r.

- Na terenie miasta działało 10 stałych Grup Roboczych. Koordynatorzy grup odpowiedzialni byli za organizowanie spotkań Grup Roboczych. W roku sprawozdawczym zorganizowano 1 328 spotkań

Grup Roboczych, których zadaniem było planowanie działań postinterwencyjnych, monitoring sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa, organizowanie pomocy rodzinie z problemem przemocy.

- W ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej zapraszano osoby wskazane jako doznające przemocy domowej – realizacja spotkań w ramach karty C procedury „Niebieskie Karty”. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiło się 156 osób doznających przemocy w rodzinie.
- Monitorowano sytuację rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” w trakcie jej prowadzenia oraz po zakończeniu procedury. Monitoringiem objęto 619 rodzin.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie osób, które zakończyły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie. Monitoringiem objęto 20 osób.

Zadanie 5: Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

Pomocy w zakresie schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie udzielało w mieście Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej. W 2017 roku z miejsc schronienia skorzystało 21 osób, w tym 10 dzieci i 11 kobiet. W ramach pomocy osoby te korzystały również ze wsparcia psychologicznego i poradnictwa w w/w placówce.

Zadanie 6: Zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych rodzin z problemem przemocy, w tym pomoc w uzyskaniu mieszkań socjalnych.

Realizacja zadania:

- Pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej objęli pomocą socjalną 302 rodziny z problemem przemocy. Pomoc i praca socjalna z rodziną realizowana była z wykorzystaniem interdyscyplinarnej procedury „Niebieskie Karty”, w ramach Grupy Roboczej, tj. we współpracy z dzielnicowymi, pedagogami, kuratorami i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W przypadku każdej rodziny korzystającej z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS rozeznawana była jej sytuacja socjalna.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzieliły 9 rodzinom pomocy nakierowanej na uzyskanie mieszkania socjalnego.

Zadanie 7: Zwiększenie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego ofiarom przestępstw przeciwko rodzinie.

Realizacja zadania:

- W ramach bezpłatnego poradnictwa prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej udzielono 407 porad prawnych.
- Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej udzieliło 235 godzin porad prawnych, z których skorzystało 69 osób.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” udzielił 143 bezpłatnych porad prawnych.
- Rozpowszechniano informację o bezpłatnych poradach prawnych na terenie miasta Katowice poprzez rozprowadzanie ulotek informacyjnych i informację na stronie internetowej.

Zadanie 8: Doskonalenie działań w ramach interwencji związanych z odebraniem dziecka i jego ochroną, w tym zapewnienia bezpieczeństwa dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Pracownicy socjalni podjęli 330 interwencji w środowisku w związku z przemocą w rodzinie lub podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. W 22 przypadkach podjęto decyzję o wyjęciu dziecka z rodziny (liczba dzieci – 29) w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.

Zadanie 9: Przygotowanie osób doznających przemocy domowej do uczestnictwa w procedurach prawnych, ochrony dziecka, jako świadka w procesie karnym, tworzenie bezpiecznych warunków do przesłuchań dzieci oraz osób dorosłych dotkniętych przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Klienci Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS objęci byli pomocą w zakresie przygotowania do działań prawnych. Praca obejmowała dorosłych i dzieci.
- Działania prawne związane z przestępstwami przeciwko rodzinie oraz ich skuteczność przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kategoria spraw	Prokuratura Katowice Północ	Prokuratura Katowice Zachód	Prokuratura Katowice Południe	Prokuratura Katowice Wschód	Razem
1.	Liczba postępowań w związku z przemocą w rodzinie	86	138	96	111	431
2.	Liczba oskarżonych	13	24	12	36	85
3.	Liczba spraw umorzonych	26	46	49	38	159
4.	Liczba odmów wszczęcia postępowań	29	60	21	27	137
5.	Środek zapobiegawczy – zakaz kontaktowania	6	2	2	5	15
6.	Środek zapobiegawczy – nakaz opuszczenia lokalu	5	4	7	12	28
7.	Środek zapobiegawczy – tymczasowy areszt	5	3	0	0	8

Źródło : dane za 2017 r. z Prokuratury Katowice – Wschód, Zachód, Północ, Południe za 2017 r.

Zadanie 10. Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy, telefonach zaufania dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” prowadził od godziny 15.00 do 8.00 dyżur przy Telefonie Zaufania dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
- Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy odbywało się poprzez ulotki, stronę internetową, wysyłanie pism informacyjnych do sądów i prokuratur o uruchomieniu kolejnej edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	Prognoza/potrzeby 2018
liczba osób doznających przemocy, które skorzystały ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	157	206	206
liczba osób stosujących przemoc, które zgłosiło się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej,	91	119	119
liczba dzieci dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,	40	50	50
liczba „Niebieskich Kart” uruchomionych przez przedstawicieli: <ul style="list-style-type: none"> • ochrony zdrowia • Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • policji • pomocy społecznej • oświaty 	3 1 259 67 20	5 1 193 74 18	5 1 193 74 18
liczba spraw prowadzonych przez organy ścigania	397	431	431
liczba osób korzystających z miejsc schronienia	55	21	21
liczba osób korzystających z realizowanych programów terapeutycznych i edukacyjnych,	93	47	47
	2016	2017	Prognoza/potrzeby

Liczba udzielonych porad:			2018
<ul style="list-style-type: none"> Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielił: <ul style="list-style-type: none"> -porad prawnych 388 -porad specjalistycznych 811 -spotkań rodzinnych 68 		<ul style="list-style-type: none"> 407 904 66 	<ul style="list-style-type: none"> 407 904 66
<ul style="list-style-type: none"> Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” udzielił: <ul style="list-style-type: none"> -porad prawnych 144 -porad psychologicznych 156 -konsultacji terapeutycznych 572 		<ul style="list-style-type: none"> 143 183 537 	<ul style="list-style-type: none"> 143 183 537
<ul style="list-style-type: none"> Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej: <ul style="list-style-type: none"> - udzieliło porad prawnych 230 - zrealizowało terapii indywidualnych 125 		<ul style="list-style-type: none"> 235 150 	<ul style="list-style-type: none"> 235 150
<ul style="list-style-type: none"> Ewangelickie Centrum Diakonijne „Słoneczna kraina” udzieliło: <ul style="list-style-type: none"> - porad prawnych 102 - porad psychologicznych 106 - porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie 98 		<ul style="list-style-type: none"> 23 48 64 	<ul style="list-style-type: none"> 0* 0* 0*
*Realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania)			

Komentarz

W 2017 roku wzrosła liczba porad w ośrodkach pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Taka tendencja może być spowodowana wzrostem wiedzy o instytucjach udzielających wsparcia. Z kolei łączna liczba „Niebieskich Kart” zmalała, głównie za sprawą mniejszej liczby spisanych „Niebieskich Kart” przez Policję. Może to wynikać z szerszej edukacji i skuteczniejszych działaniach prewencyjnych. Od wielu lat doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i interdyscyplinarna formuła pracy w tym obszarze zwiększa efektywność działań, co przekłada się na wzrost świadomości społecznej zarówno przedstawicieli służb i instytucji, jak i osób potrzebujących pomocy.

Priorytet 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Cel:

- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadanie 1: Tworzenie i poszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych zarówno przez podmioty samorządowe, jak i organizacje pozarządowe oraz wypracowanie pomiędzy nimi zasad współpracy.

Realizacja zadania:

- Realizowano „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie”.
- Realizowano Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Oddziaływania interwencyjno-motywuujące wobec osób stosujących przemoc realizowane były we współpracy z policją (w ramach procedury „Niebieskie Karty”), kuratorami dla dorosłych i pracownikami socjalnymi. Wypracowano zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym w oparciu o kontrakt. W 2017 roku ponownie omawiano zasady kierowania na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rozpropagowywano ulotki dotyczące „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie” oraz rozprowadzono drogą mailową do wykorzystania w działaniach motywujących osoby stosujące przemoc do udziału w spotkaniach grupy.
- W programie edukacyjno-korekcyjnym wzięły udział 22 osoby. W zajęciach grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym wzięło udział 6 osób. Oddziaływaniami indywidualnymi w Ośrodku

Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objętych było 119 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące.

Zadanie 2: Wypracowanie systemu współdziałania i reagowania właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Działania Policji:
  - W 2017 roku Policja przeprowadziła 5 040 interwencji domowych, w których wobec 158 osób zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W 177 przypadkach stwierdzono potrzebę wszczęcia postępowania z art. 207 kk. W trakcie przeprowadzonych interwencji związanych z realizacją procedury „Niebieskie Karty” stwierdzono, że w przypadku 60 osób zaszła konieczność doprowadzenia do Izby Wyrzeźwień, a 12 - do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych. Liczba osób stosujących przemoc zatrzymanych przez policję wyniosła w 2017 roku 108 osób.
- Prokuratura wszczęła 431 postępowań w związku z przestępstwami przeciwko rodzinie, w tym związanych z art. 207, w 85 przypadkach sformułowała akt oskarżenia, w 15 przypadkach nałożyła zakaz kontaktowania się, w 28 przypadkach nakaz opuszczenia lokalu, a w 8 przypadkach nałożyła tymczasowy areszt. W 159 przypadkach umorzyła sprawy, w 137 przypadkach odmówiła wszczęcia postępowania.
- Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął 108 interwencji prawnych związanych z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. Działania te obejmowały powiadomienie organów ścigania o podejrzeniu przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie oraz wnioski do Sądu w związku z ochroną dziecka krzywdzonego. Działania te podejmowane były w sytuacji doznawania przez dziecko przemocy, jak również w sytuacji, gdy jest ono świadkiem przemocy.
- W 2017 roku dzielnicowi w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowali do Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS 173 osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie, prokuratorzy skierowali 14 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, pracownicy socjalni skierowali 2 osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie. Kuratorzy sądowi nikogo nie skierowali.

Zadanie 3: Podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami stosującymi przemoc domową, w tym z osobami z problemem alkoholowym, które stosują przemoc w formie zaniedbań wobec zależnych członków rodziny, kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Realizacja zadania:

- W ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej podejmowane były rozmowy interwencyjne i motywujące wobec sprawców przemocy domowej – realizacja spotkań w ramach karty D procedury „Niebieskie Karty”. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiło się 80 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zadanie 4: Realizacja oraz monitorowanie efektów programów edukacyjno-korekcyjnych i pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznych adresowanych do osób stosujących przemoc wraz z późniejszą ewaluacją.

Realizacja zadania:

- Od siedmiu lat Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje „Program Edukacyjno-Korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc”. Uczestnicy programu kierowani są przez dzielnicowych oraz innych przedstawicieli Grup Roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz kuratorów sądowych. Niektórzy uczestnicy zgłosili się dobrowolnie.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie wobec 20 osób, które zakończyły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie. Spośród monitorowanych osób: 16 nadal nie stosuje przemocy, a 4 osoby powtórzyły zachowania agresywne wobec swoich partnerów.
- W 2017 roku odbyły się dwie edycje zajęć grupowych edukacyjno-korekcyjnych, w których uczestniczyły 22 osoby. Program ukończyło 11 osób.

- W 2017 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej zrealizował spotkania grupowe w ramach „Programu zajęć psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”. Uczestnicy programu byli klientami Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, 5 osób ukończyło wcześniej program edukacyjno-korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc”.
- W 2017 roku odbyła się jedna edycja zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym, w których uczestniczyło 6 osób. Program ukończyły 3 osoby.
- W Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS objęto pomocą w formule indywidualnej 119 osób.

Zadanie 5: Opracowanie i aktualizowanie oferty pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie i udostępnienie jej organom ścigania i przedstawicielom wymiaru sprawiedliwości.

Realizacja zadania:

- Informacje o uruchomieniu kolejnej edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie były kierowane do Policji, Prokuratury i Sądów.
- Upowszechniono informację o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, interwencyjnej, w tym schronienia oraz o zasadach kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Na bieżąco upowszechniane były mieszkańcom miasta zgłaszającym się do różnych instytucji materiały edukacyjno-informacyjne i ulotki o specyfice zjawiska przemocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym i prawnym oraz możliwościach uzyskania pomocy. Materiały są adresowane do osób doznających przemocy, osób stosujących przemoc, świadków przemocy i dzieci.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	Prognoza/ potrzeby 2018
liczba osób stosujących przemoc kierowanych do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym	174	189	189
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie edukacyjno-korekcyjnym	17	22	19
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym	nie dotyczy	6	6
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskiej Karty” część „D”	97	80	80
liczba uruchomionych „Niebieskich Kart” przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1	1

Komentarz

Wzrosła liczba osób kierowanych do udziału w programie dla sprawców przemocy w rodzinie, podobnie liczba osób biorących w nim udział przy jednoczesnym spadku wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”. Należy uznać to za efekt doskonalenia współpracy pomiędzy instytucjami w interdyscyplinarnej formule pracy.

Priorytet 4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie – profilaktyka i edukacja

Cele:

- Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Katowice.
- Zmiana postaw wobec zjawiska przemocy, rozbrojenie mitów i stereotypów związanych z przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej z uwzględnieniem mechanizmów przemocy i wskazaniem na ich społeczną szkodliwość.
- Upowszechnienie informacji o obowiązujących procedurach i formach pomocy w mieście Katowice.

Zadanie 1: Opracowanie danych statystycznych umożliwiających określenie skali zjawiska przemocy w mieście Katowice i badanie skuteczności pomocy.

Realizacja zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej posiada dane statystyczne dotyczące interwencji oraz świadczeń na rzecz rodzin z problemem przemocy w celu analizy skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów do jego rozwiązywania, celem określenia szacunkowej skali zjawiska i zbadania skuteczności pomocy.

Zadanie 2: Upowszechnianie ulotek, materiałów informacyjnych, edukacyjnych o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach przy wykorzystaniu instytucji, organizacji, w tym kościołów i innych związków wyznaniowych.

Realizacja zadania:

W 2017 roku Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice rozdysponował ok. 500 sztuk broszur informacyjnych „Zatrzymać i zrozumieć przemoc w rodzinie” wyprodukowanych przez Instytut Psychologii Zdrowia na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Narodowego Programu Zdrowia. Broszury przekazane zostały do instytucji pomocowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacji pozarządowych.

W 2017 roku Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice zakupił i rozdysponował pakiet materiałów edukacyjno-informacyjnych pn. „Przemoc boli – cyberprzemoc” (m.in. karty pracy dla nauczycieli i uczniów, ulotki dla rodziców, plakaty, audycje edukacyjne na płycie CD). Pakiety rozpropagowane zostały w katowickich gimnazjach wśród 2840 uczniów z klas II-III, ich rodziców oraz nauczycieli.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zaprojektował i zlecił powielenie łącznie 3 000 ulotek w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kierując je zarówno dla osób doznających jak i stosujących przemoc w rodzinie oraz świadków przemocy. W 2017 roku rozdysponowano ok. 1500 sztuk ulotek, w szczególności w trakcie happeningu „Biała Wstążka”.

Na tablicach ogłoszeń, zawieszanych zwyczajowo w korytarzach szkół, eksponowane były ulotki informacyjne dotyczące oferty Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Katowicach oraz rejonowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych właściwych dla obwodu, w którym znajduje się szkoła tj.: Poradni Nr 1, Nr 2, Nr 3 oraz Nr 5, a także Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach. Na tablicach tych obok numeru telefonu straży pożarnej i pogotowia ratunkowego zamieszczony był również numer telefonu zaufania.

Zadanie 3: Realizacja programów profilaktycznych, oddziaływań prewencyjnych adresowanych do osób dorosłych, rodziców oraz dzieci i młodzieży szkolnej, w tym osób z grup ryzyka np. małych w ciąży.

Realizacja zadania:

Na terenie miasta Katowice szkoły i placówki oświatowe realizują programy oraz inne działania profilaktyczne o charakterze prewencyjnym w odniesieniu do problemu przemocy w rodzinie. W 2017 roku zrealizowano działania tj.:

- program terapeutyczny dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi i zachowania „Grupa rozwoju umiejętności społecznych”. W ramach programu odbywały się również grupowe i indywidualne spotkania osób realizujących program z rodzicami dzieci podnoszące ich umiejętności wychowawcze;
- terapia psychologiczna;
- terapia rodzinna;
- dyżury konsultacyjne dla uczniów na terenie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz internatu KCEZ (możliwość rozmowy ze specjalistą z poradni również na tematy rodzinne) udzielanie rodzicom porad na podstawie badań;
- konsultacje dla rodziców w poradni i na terenie placówek (dyżury dla rodziców na terenie placówek, w tym także podczas wywiadówek);
- spotkania konsultacyjno-wspierające dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia do poradni;

- prelekcje dla rodziców (np. „Kocham więc stawiam granice”);
- interwencje doraźne w trudnych rodzinnych sytuacjach kryzysowych;
- prelekcje i szkolenia dla nauczycieli, rad pedagogicznych („Praca z dzieckiem trudnym”, „Profilaktyka zdrowia”, „Rysunek dziecka – jak go rozumieć?”, „Podstawy prawne udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu”, „Poczucie kompetencji przedszkolaka – jak je wzmocnić?”);
- zajęcia w klasach i grupach wychowawczych m.in.:
  - zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień i ochrony zdrowia (np.: „Uczymy się odmawiać”, „Trujące ziele”, „Zdrowe – niezdrowe – umiem wybierać”, „Używki szkodzą zdrowiu”, „Oszustwa ETOH”);
  - zajęcia psychoedukacyjne (np.: „Z bajką w świat wartości”, „Małe dzieci duże uczucia”, „Ziejący smok – radzimy sobie ze złością”, „Złoty klucz – jestem swoim przyjacielem”, „Różnobarwny świat emocji”, „Agresja w nas i wokół nas”, „Niepokoje dorastania”, „Jak radzić sobie ze stresem?”, „Mój potencjał, moje marzenia”, „Inny nie znaczy gorszy – tolerancja, przełamywanie stereotypów, przeciwdziałanie dyskryminacji” „Moje plany, cele i możliwości – wyznaczanie celów, motywacja, zarządzanie czasem”, „Różne oblicza smutku”, „Role społeczne”, „Cyberprzemoc – jak sobie z nią radzić?”, „Rysia i Tolek na Cyberzachodzie”, „Jak bezpiecznie i zdrowo żyć ze samym sobą?”, „Radzenie sobie z emocjami w trudnych sytuacjach życiowych”, „Nie takie strachy straszne”, „Bezpieczeństwo w sieci”);
- współorganizowanie z placówkami programów i akcji dotyczących przemocy, agresji np. „Bezpieczne wakacje”, „Dni profilaktyki”;
- Dzień Otwarty PPP3 (możliwość konsultacji m.in. psychologicznych bez konieczności wcześniejszej rejestracji – w sobotę);
- współpraca z innymi instytucjami udzielającymi pomocy dziecku i jego rodzinie oraz nauczycielom:
  - inne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne;
  - MOPS (realizacja procedury „Niebieskie Karty”, wsparcie asystentów rodziny);
  - Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich („Dzień Dziecka dla Rodzin”; Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne na obozie terapeutycznym dla rodzin; Warsztaty z zakresu profilaktyki zdrowia);
  - Rada Pedagogów i Psychologów Miasta Katowice (udział pracownika w organizacji imprez profilaktycznych „Bezpieczne dziecko – bezpieczny uczeń”).

Zadanie 4. Organizowanie kampanii edukacyjnych, programów upowszechniających wiedzę dotyczącą problematyki przemocy w rodzinie, w tym metod wychowawczych bez użycia przemocy i udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci.

Realizacja zadania:

- Komenda Miejska Policji w Katowicach w 2017 roku realizowała program profilaktyczno-edukacyjny przeciwdziałający przemocy domowej, prostytucji i handlowi ludźmi „Moc! Na TY”. Program jest dedykowany przede wszystkim do kobiet, które doznają różnych form przemocy, w tym przemocy domowej, ale także każdemu człowiekowi, który nie potrafi pozostać obojętny wobec przemocy - z wykorzystywaniem drugiej osoby, w tym m.in. do pracy niewolniczej czy prostytucji. Celem programu jest przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom poprzez rozwijanie zdolności i kompetencji do przeciwstawienia się różnym formom przemocy oraz upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy, prostytucji i handlu ludźmi, mechanizmów tych zjawisk, ich skutków oraz sposobów pomocy.
- W ramach działania prowadzone były zajęcia z zakresu bezpieczeństwa osobistego. Happening „Biała Wstążka” będąca częścią międzynarodowej kampanii „16 Dni Działań Przeciwko Przemocy ze względu na płeć”, która ma na celu wyeliminowanie wszelkich form łamania praw kobiet oraz podniesienie świadomości, że wszelkie formy przemocy stanowią pogwałcenie praw człowieka.
- Przedstawiciel Ośrodka Interwencji Kryzysowej brał udział w Radzie Programowej przy Uniwersytecie Śląskim (marzec 2017 r.), której zadaniem jest doskonalenie programu i oferty dla studentów pracy

socjalnej. W ramach tego przedsięwzięcia omawiano zasady realizacji praktyk studenckich, w tym odbywanych przez studentów w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w maju 2017 r. współorganizował wspólnie z Komendą Miejską Policji i Fundacją „Dajemy Nadzieję” konferencję dotyczącą problematyki przemocy wobec dzieci w ramach Kampanii „Moc! Na TY” realizowanej od 2016 roku.
- Przedstawiciel Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w czerwcu 2017 roku uczestniczył w audycji radiowej w Radiu Katowice w związku z działaniami inicjowanymi przez Ogólnopolski Ruch Mężczyzn Na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy Wobec Kobiet „Biała Wstążka”.
- Współorganizowanie i prowadzenie III Święta Profilaktyki Katowice 2017, które odbyło się 13 czerwca w sali teatralnej Pałacu Młodzieży w Katowicach. Podczas imprezy odbyło się wręczenie statuetek i upominków oraz prezentacja i omówienie zwycięskich dokonań młodzieży zrealizowanych w ramach działań profilaktycznych w katowickich szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2016/2017. Miedzy innymi: spektakl profilaktyczny, spot profilaktyczny, prezentacje multimedialne, prace literackie.
- Współorganizacja z Komendą Miejską Policji, Pałacem Młodzieży oraz SANEPID-em Dnia Bezpiecznego Internetu w Pałacu Młodzieży. W ramach obchodów: debata dla młodzieży „Sieć to nie śmietnik” oraz punkt konsultacyjny dla rodziców, opiekunów i nauczycieli.
- Współorganizacja z Komendą Miejską Policji i Pałacem Młodzieży I Przeglądu i Konkursu Spektakli profilaktycznych pod hasłem „Mam pomysł na swoje życie”.
- Organizacja akcji promującej zdrowie psychiczne wśród młodzieży pt.: „Żyj kolorowo”, która została objęta honorowym patronatem Prezydenta Miasta Katowice. Akcja realizowana we współpracy z ZSE w Katowicach. W ramach akcji 9 listopada 2017 roku odbyła się konferencja „Żyj kolorowo” skierowana do młodzieży ponadgimnazjalnej. Następnie odbyły się warsztaty dla młodzieży celem których była popularyzacja wiedzy o zdrowiu psychicznym i sposobach dbania o dobre samopoczucie psychiczne oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Zadanie 5. Współpraca z mediami w zakresie upowszechnienia informacji i wiedzy dotyczącej przemocy domowej i wynikających z niej problemów wtórnych oraz sposobów postępowania i formach pomocy.

Realizacja zadania:

- W czerwcu 2017 roku przedstawiciel Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach uczestniczył w audycji radiowej w Radiu Katowice w związku z działaniami inicjowanymi przez Ogólnopolski Ruch Mężczyzn Na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy Wobec Kobiet „Biała Wstążka”.
- W grudniu 2017 roku przedstawiciel Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach uczestniczył w audycji radiowej w Radiu Katowice. Audycja ta była zwieńczeniem happeningu pt.: „Stop przemocy wobec kobiet”, który był jednym z elementów autorskiego programu profilaktycznego Komendy Miejskiej Policji pt.: „Moc! Na Ty”, realizowanego w związku z Międzynarodową Kampanią pt.: „16 Dni Działań Przeciwko Przemocy Ze Względu Na Płeć”.
- W 2017 roku 6 269 osób odwiedziło strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- W 2017 roku w Radio eM prowadzono audycje psychoedukacyjne m. in. „Jak być idealną mamą?”, „Jak być idealnym tatą?”.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	Prognoza/ potrzeby 2018
liczba informatorów, ulotek	3 000	4 583	4 500
liczba programów realizowanych w MOPS	1	4	4
liczba osób odwiedzających strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1 147	6 269	6 269

Komentarz

Ulotki/informatory instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie są skierowane zarówno dla osób doznających, jak i stosujących przemoc w rodzinie oraz jej świadków. Liczba ta utrzymuje się na podobnym poziomie.

Priorytet 5. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy

Cel:

- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: Wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.

Realizacja zadania:

- W ramach wspierania osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc przeprowadzono 7 superwizji dla pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i 116 superwizji dla pracowników pozostałych jednostek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym psychologów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, wychowawców świetlic specjalistycznych.
- W związku z występującą w polskim sądownictwie zasadą bezpośredniości - dzieci będące ofiarami przestępstw, przesłuchiwane są na okoliczność wydarzeń, w których uczestniczyły lub były świadkami czynu. Zarówno dla rodzica jak i dla dziecka składanie zeznań, obarczone jest dużym stresem, wynikającym m.in z nieznamomości procedur, którym jako świadek będzie ta osoba podlegać. W związku z tym do tut. placówki zgłaszają się rodzice, w oczekiwaniu wsparcia i informacji w jaki sposób mogą uzyskać pomoc dla dziecka, jak powinni z nim rozmawiać o zbliżającym się przesłuchaniu. Poradnia psychologiczna - pedagogiczna zapewnia wsparcie terapeutyczne dziecku na każdym etapie trwania sytuacji trudnej/traumatycznej. Obejmuje je odpowiednią dla wieku, poziomu rozwoju – pomocą indywidualną. Równolegle rodzic poznaje sposoby samodzielnego radzenia sobie z sytuacjami trudnymi dotyczącymi dziecka. Zachowania dziecka są monitorowane w czasie, aż do ich ustąpienia.

Zadanie 2. Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez miasto Katowice nie organizują szkoleń dla instytucji i organizacji, organizują jednak szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców/prawnych opiekunów dzieci i młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu przemocy i agresji. Wszystkie szkolenia organizowane z inicjatywy Wydziału Edukacji i Sportu kierowane są do dyrektorów i pracowników szkół i placówek, których organem prowadzącym jest miasto Katowice.

Na terenie szkół odbywają się szkolenia Rad Pedagogicznych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń znajdowały się również takie, które poruszały tematykę przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczące rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Ponadto dyrektor ma możliwość dofinansowania szkoleń i kursów kwalifikacyjnych nauczycielom, którzy pragną podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności o zagadnienia przydatne do prawidłowego funkcjonowania placówki.

Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna oraz Specjalistyczna Poradnia Rodzinna.

Zadanie 3: Realizacja zajęć edukacyjnych i warsztatowych, programów stażowych dla studentów w ramach praktyk studenckich.

Realizacja zadania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach:

- W ramach realizacji zajęć edukacyjnych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej we współpracy z uczelniami wyższymi umożliwiono odbycie indywidualnych praktyk studenckich 15 osobom.
- Przeprowadzono 3 spotkania studyjne dla 4 studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Celem była prezentacja rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie na przykładzie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Katowicach.
- Studenci mają możliwość odbycia praktyk studenckich w katowickich szkołach, gdzie mogą realizować program praktyk ustalony przez uczelnię, na której studiują. W każdym przypadku odbywa się to za zgodą dyrektora szkoły i pod opieką nauczyciela-specjalisty, zatrudnionego w danej szkole. W trakcie odbywania praktyki studenci mają możliwość zapoznania się z pracą psychologa i pedagoga szkolnego oraz praktycznego rozwiązywania problemów wychowawczych związanych z agresją i używaniem przemocy przez uczniów, a także problemów opiekuńczych dotyczących psychologicznej i prawnej ochrony dzieci doświadczających przemocy w rodzinie.

Zadanie 4: Rozwijanie wolontariatu i szkolenie wolontariuszy w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- W 2017 roku do Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zgłosiła się jedna osoba, nie podjęła jednak pracy w warunkach wolontariatu.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	Prognoza/potrzeby 2018
liczba superwizji	48	123	123
liczba uczestników szkoleń/superwizji	75	306	306
liczba studentów korzystających z praktyk w OIK MOPS	13	15	15
liczba wolontariuszy	2	0	1

Komentarz

Wzrasta liczba superwizji, co wynika z planowanego, intencjonalnego działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nakierowanego na zwiększenie kompetencji oraz rozszerzenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Liczba osób chcących nabywać umiejętności w zakresie pomagania osobom w kryzysie (studenci, wolontariusze) utrzymuje się na tym samym poziomie.

Podsumowanie realizacji programu za 2017 rok i rekomendacje

Rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie jest skuteczne jedynie dzięki efektywnej współpracy różnych służb i instytucji działających w tym obszarze. Żadna z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie jest w stanie powstrzymać i rozwiązać problemu przemocy w rodzinie, ograniczając się tylko do własnych kompetencji, uprawnień i narzędzi. Skuteczne rozwiązywanie problemu wymaga korzystania z różnych obszarów wiedzy i umiejętności.

W 2017 roku podejmowane działania nakierowane były na doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie i stanu zasobów. Istotnym zadaniem było koordynowanie prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” i pracy Grup Roboczych.

W 2017 roku obserwuje się zmniejszoną liczbę uruchamianych procedur „Niebieskie Karty”, co jest związane m.in. z tym, że duża część rodzin z problemem przemocy jest już objęta pomocą oraz że dysponujemy instrumentami do wcześniejszego podejmowania działań interwencyjnych. Wzrosła natomiast

liczba osób zgłaszających się w związku z kryzysem i konfliktami małżeńskimi, co oznacza, że udaje się uchwycić problemy pojawiające się w rodzinie na wcześniejszym etapie.

W ramach Programu dostępna była szeroka oferta pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego. Podejmowane działania miały charakter pomocy w formie indywidualnej i grupowej, skierowane były do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Wobec sprawców w 2017 roku poszerzono ofertę o program grupy terapeutycznej. Wzrosła także liczba osób kierowanych do programów i biorących w nich udział. Może to być efekt wzrostu edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i skuteczniejszej prewencji.

W 2017 roku podjęto szereg działań nakierowanych na podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji działających w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie. Wzrosła liczba superwizji, szkoleń dla osób udzielających profesjonalnej i kompleksowej pomocy rodzinom.

Ponadto, Program proponuje szerokie spektrum zadań pomocowych i wspierających adresowanych do rodzin z problemem przemocy. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy jest jednym z najważniejszych priorytetów.

W nawiązaniu do powyższego podsumowania rekomenduje się realizację w 2018 roku zadań wynikających z „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020” oraz rozszerzenie działań o:

- uruchomienie specjalistycznych form pomocy adresowanych do dzieci, w tym dzieci dotkniętych przemocą seksualną,
- uruchomienie wsparcia w sytuacjach kryzysu okołorozwodowego, który jest źródłem krzywdzenia dziecka.

Finansowanie programu – wykonanie za 2016 i 2017 rok

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Kwota w 2016 roku	Kwota w 2017 roku	Klasyfikacja budżetowa
1.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy	MOPS	539 244,91	629 034,42	Dział 852 Rozdział 85205 WP Rozdział 85220 WP Dział 851 Rozdział 85154 WG
2.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy (OIK dla Rodzin z Problemem. Alkoholowym. prowadzony przez Śląskie Stowarzyszenie Ad Vitam Dignam)	MOPS	68 948,00	13 964,00	Dział 851 Rozdział 85154 WG
3.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy (zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Po Moc dla kobiet i dzieci im. Marii Niepokalanej)	MOPS	77 353,00	100 000,00	Dział 851 Rozdział 85154 WG
4.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	14 382,00	18 612,00	Dział 852 Rozdział 85205 ZP
5.	Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	Program nie był realizowany w 2016	4 972, 57	Dział 852 Rozdział 85205 ZP
6.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”	WPS	57 000,00 zł	57 550,00 zł	Dział 852 Rozdział 85218 (WP)
7.	Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM Ośrodek Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące zadanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego	WPS	80 456,00 zł	123 941,60 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)

	wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic				
8.	Parafia Ewangelicko – Augsburska z siedzibą w Katowicach przy ulicy Warszawskiej 18 realizująca zadanie pn. „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie”	WPS	11 000,00 zł	5 500,00 zł*	dział 851 rozdział 85154 (WG)
9.	Zakup materiałów profilaktycznych	WPS	0,00	3 047,72 zł	dział 851 rozdział 85154 (WG)
	RAZEM		848 383,91	956 622,31	

*Realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania)

Finansowanie programu – plan na 2018 rok

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	kwota	Klasyfikacja budżetowa
1.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy	MOPS	648 112,00	Dział 852 Rozdział 85205 WP Rozdział 85220 WP Dział 851 Rozdział 85154 WG
2.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji”	WPS	120 450,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
3.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	16 074,00	Dział 852 Rozdział 85205 ZP
4.	Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	5 076,00	Dział 852 Rozdział 85205 ZP
5.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”	WPS	57 550,00 zł	Dział 852 Rozdział 85218 (WP)
6.	Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM Ośrodek Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące zadanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic”	WPS	124 972,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
7.	Zakup materiałów profilaktycznych	WPS	3 000,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
	RAZEM		975 234,00	